

EDMOND ROSTAND

CYRANO DE BERGERAC

EDMOND ROSTAND:

Edmond Rostand je bil rojen leta 1868 v Marseillesu. Njegova mladost je potekala v znamenju izrednega poraza, ki so ga Francozi doživeli leta 1870 in se iz njega zlepa niso mogli skopati.

Rostand se je s svojim literarnim delom poskušal bojevati zoper posledice, ki jih je leto 1870 zapustilo v francoskem kulturnem ozračju. Ni bil ne realist ne simbolist ne dekadent, ukvarjal se ni z nikakršno modno smerjo. Zadal si je za nalogo: oživiti staro francosko klasiko v romantični preobleki. Danes pravimo da je bil neoromantik.

28. decembra 1897 so v gledališču Saint Martin v Parizu uprizorili »heroično komedijo« v petih dejanjih z naslovom Cyrano de Bergerac. Rostand je doživel veličasten uspeh. Cyrano de Bergerac je pomenil konec zmede na francoskih odrih in začetek nove, jasne galske, kartezijske gledališke omike. Napisal je še nekaj dram, vendar nobena ni požela toliko uspeha, kot Cyrano de Bergerac. Vseeno pa sta Rostanda vse življenje spremljala čast in slava. Umrli je razmeroma mlad, leta 1918.

OBDOBJE:

Umetniška in literarna revolucija, ki se je vršila v večjem delu Evrope proti koncu devetnajstega stoletja in ko jo navadno imenujemo simbolizem (umetnostna smer ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja, ki izraža duhovno dojemanje sveta zlasti s simboli), dekadenca (umetnostna smer ob koncu 19. st, ki goji skrajni subjektivizem in mysticizem) in neoklasicizem (umetnostna smer, prav tako v enakem obdobju, pomeni pa, obnavljanje motivov in oblik stare grške in rimske umetnosti)

Gledališče se je uprlo tako imenovani meščanski drami, zlasti pa njenemu najpogostejšemu izrazu: tezni naturalistični in alži-sociološki drami. Sledila je dramska literatura, ki se je ukvarjala z osebnimi strastmi in čustvi. Simbolizem, ki je bil ozko povezan s poezijo in večji del svojega pisanja krasil z njenimi čari, je na novo prebudil v Evropi smisel za pesniško dramo. Nastala je poetična dramatika in njen najglasnejši predstavnik v Franciji je bil Rostand.

Cyrano de Bergerac je bil natanko tisto, kar si je stara Francija želela. V njem je namreč spet našla tristoletno tradicijo jasnega duha, posmehovanja, poroga, pleteničenja, duhovitosti, pesniške zagnanosti in galantnosti. V Cyranoju so videli tudi živo nasprotje vseh tistih negativnih, megleničastih, kočljivih in rahlo nenavadnih oseb, ki jih je oblikovala tedanja literatura.

OBNOVA:

PRVO DEJANJE: PREDSTAVA V BURGUNDSKI PALAČI

Dvorana je neke vrste igrišče, prirejeno in olepšano za predstavo.

V dvorani se zbirajo različni ljudje, ki se zabavajo na vse mogoče načine pred pričetkom predstave. Prijatelji čakajo gospoda Cyrano-a, ter ga hvalijo, zraven njega pa hvalijo tudi lepoto njegovo sestrične Roksane, ki je že bila tam. Predstava se začne, takrat pa se prikaže Cyrano. Takoj napade svojega neprijatelja Montfleury-a in mu začne groziti. Ta se ga tako ustraši da pobegne iz odra. Saj je bilo znano, da se Cyrano mečuje daleč najboljše v okolici. Cyrano uprizori pravo predstavo s svojim nastopom, nad Mountfleuryem, obiskovalcem tudi sam plača vstopnine, ter jih nagovarja.

Med njegovim nastopom ga izzove Valvert, katerega med skladanjem balade ponižno premaga. Po boju vsi ljudje častijo in vzdikajo Cyranoju, za tako veličasten boj.

Na pijači Cyrano svojemu dobremu prijatelju Le Bretu prizna, da se je zaljubil v svojo sestrično Roksano.

DRUGO DEJANJE: POETSKA KUHINJA

Ragueneaujeva prodajalnica, prostorna delavnica na oglu ceste Saint – Honore in Abre-Sec, obe cesti, na kateri je širok razgled skozi steklena vrata v ozadju, sta še zaviti v sivi jutranji somrak.

Cyrano in Roksana sta se dogovorila za sestanek pri Ragueneauju. Cyrano dvori svoji sestrični, zraven pa se sramuje svojega nenavadno velikega nosu. Roksana mu pove, da je zaljubljena v kadeta Kristijana. Prosi ga, naj mu Kristijan piše, poleg tega pa občuduje Cyranoja, ker je sam, prejšnji dan odgnal sto mož. Roksana odide, za njo pa pridejo v prodajalnico kadeti, množica, prijatelj Le bret.... Takoj se mu začnejo klanjat za njegov velik uspeh, saj je res sam odgnal 100 mož, ki so grozili njegovemu prijatelju.

Cyrano jim pripoveduje o boju, Kristijan, pa se ves čas norčuje z njegovega nosu, dokler mu Cyrano ne pove, da je Roksanin bratranec. Cyrano mu ponudi pomoč, pri pisanju pesem in pisem Roksani.

TRETJE DEJANJE: ROKSANIN POLJUB

Majhen trg v nekdanjem Maraisu. Starinske hiše. Pogled v več uličic. Na desni Roksantina hiša in vrtni zid, prek katerega visi gostolisto vejevje.

Roksana vsa navdušena pripoveduje Cyranoju, kako se vedno bolj zaljublja v Kristjana in njegova pisma, ki so tako čustvene in polna ljubezni, vendar ni vedela, da je ta pisma pisal Cyrano.

Cyrano se skriva, ko pride Grof De Guchie, prišel je oznanjat, da večer s kadeti odrinejo v boj proti Špancem, Roksana zakriva svoje čustva, saj je vedela, da bo Kristjan tudi odšel.

Večer v trdi temi, se Cyrano in Kristjan odpravita na Roksantin balkon, da bi se Kristjan poslovil, vendar se je na nevednost Roksane poslavljala Cyrano. Še isti večer se Kristjan in Roksana vzameta. Takoj po kratkotrajnem obredu, se kadeti napotijo v boj, z njimi pa tudi Cyrano in Kristjan.

ČETRTO DEJANJE: GASKONJSKI KADETI

Postojanka Carbonove stotnije pri oblegi Arrasa.

Kadeti spijo, vsi utrujeni od vojne in od lakoti. Cyrano pa vsak dan piše pismo Roksani, zato vsak dan tvega življenje saj mora mimo Španskih vojakov, da lahko odpošlje pismo. Cyrano bodri druge kadete, vendar so vsi izmučeni od gladu.

Kadeti se pripravljajo na boj, ko zagledajo približujočo se kočijo, za katero ugotovijo, da je od Kralja poslana, ko kočija prispe iz nje skoči Roksana, so vsi osupli. Roksana se odloči ostati in bojevati z ostalimi kadeti. Poskrbi in nahrani vse kadete.

Kristjan po pogovoru z Roksano ugotovi, da se je zaljubila v Cyranojeva pisma in ne v njega, to tudi pove Cyranoju. Ko Cyrano skuša Roksani povedati resnico, se zaslišijo streli, pod katerimi pade Kristjan. Vso osuplo Roksano odpeljejo na varno, Cyrano pa svoje kadete pelje naravnost v boj zraven pa deklamira: »to so gaskonjski kadeti, Castel – Jaloux jim glavari, pretepači, bahači napeti...

PETO DEJANJE: CYRANO NOVIČAR

Petnajst let pozneje, leta 1655. Samostanski vrt sester Svetega križa v Parizu.

Roksana žaluje za Kristjanom. Vsako soboto je prihajala v samostan.

Cyrano-ja so smrtno poškodovali, ko je ležal na smrtni postelji, je Roksani prebral pisma, ki jih je pošiljal, ta pisma je bral tako lepo, s takim glasom, kot ji je neke noči v temi šepetal na balkonu, takrat Roksana spozna, da je Cyrano pošiljal vse pisma, in da jo v resnici on ljubi.

OZNAKA OSEB:

CYRANO DE BERGERAC:

Agresiven vojni kadet, slovel po izredni spretnosti v mečevanju, nastopil je proti vsakemu, ki mu je stal na poti, bil je zelo izzivalen in pogumen. Imel pa je nenormalno velik nos, ki ga je tudi zaznamoval. Bil je tudi izvrsten pesnik, zapeljivec, saj je znal s svojimi verzi in pismi obnoreti marsikatero žensko, a najbolj svojo sestrično v katero je tudi bil zaljubljen.

ROKSANA:

Mestna gospodična, mehkega srca. Cyranoja je zelo cenila in spoštovala, kot bratranca, sprva mu je tudi pomagala na navajanje mestnega življenja. Zapeljati pa jo je znal le Cyrano, pristala je na čutne, edinstvene in res prave ljubeče besede in ne na le lepe prazne besede Kristjana. Zaljubljena je bila v Cyranojeve pisma, za katere je mislila, da so od Kristjana, a je Kristjan prvi zvedel, da ona ljubi Cyranojeve pisma in ne njega.

KRISTJAN:

Novinec pri vojnih kadetih, ki se sprva norčuje iz Cyranojevega nosu, a se kaj hitro dodobra razume z njim. Sam je bil zaljubljen v Roksano, a ji ni in ni znal dvoriti, za sebe je rekel, da je zabit in da ne zna z ženskami, kar res ni znal. Bil je tudi pogumen in razumen človek, padel je v vojni proti Špancem.

MISLI:

Ob branju knjige, se je v meni ustvaril občutek, da je večina kadetov in drugih meščanov res zelo spoštovala, celo občudovala Cyranoja. V Cyranoju sem si ustvaril eno lepo podobo pravega junaka in zapeljivca, vendar čustvenega zapeljivca, ki res čuti, to kar govori. Znal je biti, toliko razumen, da je Kristjanu celo pomagal pri dvorjenju Roksane. Cyranoja res vidim, kot pravega tipa, po domače povedano.

Dramsko zgodba, ki je opisana v knjigi mi je zelo všeč, saj je vedno polna zanimivih dogajanj, res pa je, da je malo težje razumljiva, zato sem si zaželel, da bi to dramsko delo kdaj tudi sam videl, kot predstavo.